

állították fel az ideiglenes szinpadot. A név bizonyos alsóbbrendűséget kívánt kifejezni, pedig ilyen, nem sokra becsült vándorszínészek alapozták meg tulajdonképpen a magyar szinpadkultúrát, az ő vándorlásuk, sanyargásuk, koplalásuk és lenézetségük készítette elő a talajt a diadalmas hazai színészet állandósítására.

Vándortársulat-nak nevezték a meghatározott utiterv nélkül állomásról-állomásra utazó kis szintársulatokat. Ezek súlyos megélhetési lehetőségén némileg enyhített a színigazgatók területi és kerületi beosztása. (L. o.) De azért vándorlás a sorsuk ma is. És csak a mély rajongás vezeti őket és ezer sebből vérezve kezdik olthatatlan álmódzással és reménykedéssel szívükben küzdelmüket mindig újra meg újra. (V. ö. Falusi színészet.)

Váradí Antal dr., író és színműíró, a Színművészeti Akadémia igazgatója, a Kisfaludy- és Petőfi társaság tagja és alelnöke, az Orsz. Színészegyesület alelnöke, udvari tanácsos, sz. 1854 máj. 2-án, Závodon, (Tolna m.), megh. 1923 márc. 5-én, Budapesten. Középiskoláit Pécsen végezte, aztán Budapestre jött az egyetemre és 19 éves korában letette a doktorátust, majd tanári oklevelet nyert. 1871-től tanári állást vállalt. Egyetemi hallgató korában egyúttal 3 évig növendéke volt a Színművészeti Akadémiának, Nagy István néven. Mégsem lett színész, bár minden adottsága megvolt hozzá — (szép alak, kellemes organum, játék-készség), hanem drámaíró. 1874-ben pályázott először az Akadémiánál a Karácsonyi-díjra „Iskarioth”-jával, később négyszer nyert akadémiai jutalmat. 1876-ban kinevezik a Színművészeti Akadémia tanárává és titkárává, a hol hathatósan közreműködik a színészképzésben s főleg a tiszta, helyes magyar beszédre és hangsúlyra oktatja a növendékeket. 1890-ben a Színm. Akadémia 25 éves jubileuma alkalmával a koronás arany érdemkereszttel tüntetik ki. 1896 szept. 1-én. az intézet igazgatójává nevezik ki, ugyanakkor kapja a III. oszt. vaskorona-

rendet. Még ez év márc. 1-én a Nemzeti Színház dramaturgja lesz. Igazgatói működése alatt átreformálja a színészevelést és helyes irányítással rátereli a figyelmet a kissé elhanyagolt színészakadémiára, mely az ő kezdesére új hajlékot nyert az Uránia Színházban. Szinte emberfölötti munkásságáról tiszta képet nyerünk műveinek pusztá felsorolásával. Szinpadí művei: „Iskarioth”, bem. 1876 szept. 22. Nemzeti Színház, „Tamora”, trag. 4 felv. e. e. 1879 febr. 12. u. o. Ebből operaszöveget írt, zenéjét Elbert Imre, bem. a M. Kir. Op. 1895 okt. 4. „A tör”, vj. e. e. 1880. Nemz. Sz. „Rongyházíak”, er. népsz. 3 felv. e. e. 1885 febr. 14. Várszínház, „Charitas”, tört, szomoruj. 3 felv. bem. 1894. okt. 19. Nemzeti Színház. „Szent Margit asszony”, 1897-ben Kóczán-díjat nyert, „Mózes”, 1878., „Az eredendő bűn”, er. dr. 4 felv. bem. 1879 május, Nemzeti Színház, „Démon”, dr 4 felv. 1891, „Rafael”, dr 4 felv. e. e. 1894 jan. 19. u. o., „A hun utódok”, 1894. u. o., „A szent korona”, 1892., „Aggházíak”, népszínmű, 1889. „Euridike”, balett, zen. szerz. Szabados Károly. „IV. László”, opera 5 felv. Zen. szerz. Kőszeghy Géza. „Budavár visszavétele”, op. szöveg, zen. szerz. Massenet (franciára ford. Huszár Imre). Műfordításai: Dreyfuss Abraham: „A vén leányok”, vj 4 felv. 1891. Goethe: „Faust”-jának II. része. Aeschylus: „Oresteia”, Sudermann: „Keresztelő János”, tr. 5 felv. előj. e. e. 1900 febr. 19. Nemzeti Színház, Molière: „A szerelem, mint orvos”, vj bem. 1907 márc. 13. Uránia Színház. (Akadémiai növendékek vizsga-előadásán), Berton Pierre: „Találkozás”, színmű 4 felv. e. e. 1909 dec. 3. Nemzeti Színház. Wolff Pierre: „Bábjáték”, vj 4 felv. e. e. 1911 febr. 3. u. o. Wolff Pierre: „Tiltott szerelem”, szmü 3 felv. e. e. 1912 jan. 26. u. o., Greban Arnould: „A Jézus Krisztusról szóló igazi passió”, e. e. 1924 ápr. 12. u. o. Operaszöveg fordításai: „A nürnbergi mesterdalmnok”, Wagner R. operája, Haraucourt Edmond: „Alienor”, dalmü 4 felv. epil., zen. szerz. Hubay Jenő, e. e. 1891 dec. 5. M. Kir. Operaház. „Kanári hercegnő”, Lecocq operettje, bem. 1883 aug.